

INUIT ISSITTORMIUT SIUNNERSUISOQATIGIIFFIATA 2022-MI ILULISSANIT NALUNAARUTAA

Inuit Issittormiut Siunnersuisoqatigiiffiata (ICC) 14-nissaannik ulluni 19-21. juli 2022, ataatsimeersuarneranit, Covid-19 -mik nappaalasoqarneranit patsiseqartumik attaveqaatikku inglerlanneqartumit nalunaarut, Ataatsimeersuarneq qulequtaqartoq

INUIT – PERTUJAASSUSEQ EQQISSEQATIGIINNERLU

INUIT - STRENGTH AND PEACE

Kingumut uppersarlugu ICC-ip siunertarigaa Inoqatitta Issittumiittut ataasiunerat nukittorsassallugu aammalu pisinnaatitaaffitta soqutigisattalu Inuit Issittormiut sinnerlugit nunat tamalaat akornanni siuarsassallugit. ICC-p anguniagaasa pingaarnersaat tassaavoq Inuit Issittormiut ataatsimuulernissaat; Inuit pisinnaatitaaffiisa soqutigisaallu nunat tamalaat akornanni siuarsaavigissallugit; Issittumi avatangiisit innarlerneqannginnissaat pillugu isummanik ineriartortsilluni, piffissami sivirusumik atasinnaasumik politikkeqalernissamik kaammattuiuassallutik; kiisalu sutigut tamatigut tamakkiisumik timalimmillu politikikkut, aningaasarsiornikkut inuiannilu ineriartorneq pillugu sunniuteqarnissaq suliniutiguarlugit,

Erseqqissarlugu Inuit ataatsimoorussaminnik soqutigisatik sammileraangamikkit ataatsimoorlutillu nipeqarlutik, ataatsimoornerput nukigisaratsigu. Tunngavik tamanna, Inuit Issittormiut Kattuffiat pilersinneqarneranni 1977-imi aalajangersarneqartoq, aamma ullumikkut ilumoormat,

Eqqaamallugu ilaqutariit nukittuut tunngaviummata, ilaqutariittullu inuuneq Inuit tamatta pisariaqartikkatsigu, ilaqutariulluta peqqissuulluta inuunerillutalu inuussagutta. Tamatumunnga ilaapput meeqqanik, inuussuttunik utoqqarnillu peqataatsineq. Tamatta toqqissisimallutalu tikilluaqusaasutut misigisimasaagut, nalunagulu tamanit pingaartitaalluta nuannarineqartugut,

Nalliuttorsiutigalugu oqaluttuarsinnaassusitta oqaluttuarisaanerput manna tikillugu attassinnaasimammagu, Nunat Tamalaat Akornanni Nunat Inoqqaavisa Oqaasiisa ukiunik qulinik ukioqartinneqarnerat, oqaatsivut inuiattut ilisarnaatitta pingaarutillit, Inuit ileqqutta, ilisimasatta, kinaassussittalu ilagigaat. Inuiattullu ileqquvut inuiattut kinaassutitsinnit immikkoortinneqarsinnaanngillat. Oqaatsivut nukittoqaat. Tassapput, tassaajuassapput, nukiit sunut tamanut siunniuteqartunut toqqissisimatitsisut, tarnikkut peqqissusermiit silap pissusiata allanngorneranut, piniarnermut kiisalu inuussutissaqarnissamik qulakkeerinninnermut,

Kingumut uppersarlugu Inuit ilisimasavut oqaatsinniimmata, ileqqutsinni, pingaartitsinni, periutsitsinni, ilaquuttatsinni aammalu avatangiisitsinnut attaveqarluarnitta, ilisimasatta immikkuullarissut ineriartortillugillu atorluarnissaannut pissutissaqartikkaatigut, nungusaataangitsumik ineriartortitsinnermut,

Uppersarillugu ICC tassaammat toqqissisimaffiusoq, Inuit kikkugalarunik tikilluaqqusaaffigisaat ukiut, suaassuseq, atoqatigiinnikkut kajungerisat, timi, ileqqunut oqaatsinulluunniit ilisimasat apeqqutaatinnagit,

COVID-19-imik nunarsuaq tamakkerlugu tuniluuttoqarnera **qisuariarfigalugu uppersarineqarmat**, naggueqatiginnut Inunnut arlalippassuartigut eqqumaffigisariaqartut naligiisitsinnermut naapertuilluarnermullu tunngasut, Inuit peqqissusaannut inuunerissaarnerannullu pingaaruteqarmata,

Eqqaaqqillugu Issittumi Naalagaffiit Tallimaasut Ilulissani 2008-mi Nalunaarutaat taakkulu neriorsuutaat tunniusimallutik eqqisseqatigiinneq inatsisillu tunngavusut ataqqillugit suliniassallutik, pingaartumik Issittulerngusaannermi aamma silaannaap allanngoriartornerani susassareqatigiikkiartuinnarneq, imartatigut angallannerulerneq, sakkulersorneq suliniutillu allat atugarissaarniarnitsigut, avatangiisitsigut, neqissaqarniarnitsigut aningaasarsiorsinnaanitsigullu isumannaatsuunissatsinnut sunniuteqarsinnaaneri eqqarsaatigalugit,

Kingumut uppersarlugu ICC-p aalajangersagaa 77-11, tassani aalajangersagaammat Issittormiut tamarmik soqutigisarigaat, Issittoq eqqisseqatigiinneq avatangiisinillu ulorianartorsiortitsinani atorneqarsinnaammat, inuillu akornanni saqitsaaffittut aporaaffittullu atorneqassanani,

Nassuerutigalugu inuiaqatigiulluta Issittumi pisunit sukkasuumillu allanngoriartoqisunit sallsaalluta sunnigaangatta, inuunitsinnut sunniutaat eqqumaffigaavut inuit pisinnaatitaaffii assigiinngitsut silap pissusaata allanngoriartornera eqqarsaatigalugit, ileqqutsinnut, peqqissusitsinnut inooqatigiinnermullu tunngasutigut. Ilisimasavut, naleqqusarnissamut periusissivut aqutsinerpullu ajornartorsiornermi aaqqiiniutissatut pingaaruteqarluinnarmat,

Malugeqqullugu Issittup imartaata nunarsuaq tamakkerlugu silap taassumalu pissusaanut sunniuteqarnera, Issittup imartaa immap sikua imarlu inuuniarnitsinnut, peqqissusitsinnut inuunerissaarnitsinnullu pingaaruteqarmat,

Eqqaaqqillugu “the Circumpolar Inuit Declaration on Sovereignty in the Arctic”, tassani Naalagaaffiit Issittumiittut qanittumik angusaqarfiusumillu naggueqatigiit Inuit suleqatiginnissaannik kaammattuisoqarmat, nunanik tamalaanik suleqateqarneq aamma nunat tamalaat akornanni aqqiagiinngitoqartillugu isumaqatigiissaanermut tunngasunik kiisalu Issittumi siunissaq pillugu missigersuusioqqullugit,

Nassuerutigalugu naalakkersuisut suleqatigineqartariaqarmata inoqatitta pisinnaatitaaffitik atorlugit nunasiaatillit killeqarfiliussa at innuttaaqatitsinnik avissaartuutsitisut akimorlugit angalasinnaaqqullugit, nunagisatsinni allami najugaqarsinnaaleqqullugit,

Nassuerutigalugu nunarsuarmi ukiuni avatangiisitigut sillimaniarnikkullu nalorninartorsionerup nalaanni saqqummernerput, soorlu massakut Issittumi taamaaleqqittoq, ICC-p Inuit Nunaanni tamani suliasat nutaat iliuuseqarfigissallugit piareersimaffigisaani,

Naqissuserlugu Inuit Issittormiut Siunnersuisoqatigiiffiat (ICC), Issittumi Siunnersuisoqatigiit pilersinneqarneranniilli tunngavileeqataalluni Aalajangersimasumik Peqataasartunut ilaamat, suliniaqatigiiffimmullu tassunga ilaavissortutut nangittariaqarluta. Massakkuugallartoq sulinerup unitsinneqarnera annertuumik attorneqaatigaarput, aallaqqaataanillu pissuttaasut unitsitariaqarneranut kajumissaariuassalluta,

Oqariartuutigalugu nunat tamalaat akornanni suliniarfiit Issittorlu pillugu oqalliffinni toqqaannartumik maannamut siunissamulluunniit ilaasortaaffigisatsinnut nunaqarfigisatsinnullu sunniuteqarsinnaasut peqataaffiguassagatsigit nunat tamalaat akornanniippata, Issittumi Siunnersuisooqatigiinniippata aammalu Naalagaaffiit Peqatigiinniippata tassaniluunniit suliniaqatigiiffinniippata naleqqussorisatsinnik,

Ersarissarlugu Nunat inoqqaavinut nerisassaativut tassaasut kinaassuserput aamma kulturerput, nalliuttorsiuatigaagut nersorlugit ataqqillugillu piniartortatta pissaqartittuarmitigut. Inuussutissaqarniarneq peqqissumillu avatangiiseqartitsineq piujuassaappat pissaqartitsineq, kulturi, allanngorartuunnginneq, peqqinnissaq, aalajangiinnaassuseqarneq kiisalu nakkutilliisinnaaneq pisariaqarput. Naleqqussarsinnaanitta ataatsimullu isiginnittaaseqartumik ingerlatsisinnaanitta ukiuni untritilinni nunagisatsinni nungusaataannngitsumik pisassaqartippaatigut. Inuussutissaqarniarnitta namminerisamik aalajangersaavigisinnaanera periusissiorsinnaaneralu aalajangiisuupput qanoq ataavarsinnaanitsinnut,

Inuussutissaqarnitsinnut ulorianartorsiortitsisut **avoqqaaralugit**, ilaatigut kapisilinniarnep naatsorsuutaanngitsumik isasoornera, piniakkat peqqiilliornerat, avatangiisit suliffissuaqarnermit sunnigaanerat, annertuumik aningaasannanniutigalugu aalisarneq kiisalu **piumasaqaatigalugu** Inuit aqutsinermi sallerasaariaqartut inuussutissatta kingunissalimmik avatangiisinullu innarliinerunngitsumik qulakkeerneqarnissaat siunertaralugu.

Erseqqissaatigalugu pingaaruteqarluinnartoq attaveqaasersuutitigut amigaatit ikiorsiivigineqarnissaat, soorlu ineqarniarneq; imeq aamma eqqiaaneq; attaveqarneq atassuteqaatsillu; angallanneq, nakorsaaitigut periarfissat kiisalu sullissineq; kiisalu nungusaataanngitsumik eqqagassanik sullissineq. Amigaatit taaneqartut peqqinnissamut mianernartumik inissisimatitsipput, inuit nalaataat inuttut pisinnaatitaaffigisatsinnut killilersuisuusut,

Erseqqissarlugu piumasaralugulu Inuit Nunaanni tamani piaartumik nunap atortulersugaaneratigut periarfissat akuerineqarsinnaanngitsut, inuiaqatigiit isumannaatsuunissaannut pisariaqartitsisoqarmat aaqqiivigineqassasut. Kikkut tamarmik najugaqarfimminni isumannaatsuunissaq pisariaqartippaat, ulorianartorsiortinneqaratik angerlarsimaffimminilu nukersorfigineqaratik, atornerluinernit qulangersimaneqassanatik, kinguaassiutitigut atornerlunneqassanatik, inatsisaatsuliorfigineqassanatillu. Inuiaqatigit isumannaatsut tassaapput inuiaqatigiit peqqissuusut, inuiaqatigiillu peqqissuusut naggueqatigiit Inuit inuunerissaarnissaannut tunngaviupput.

Aarleqqutigalugu Inuit aallarussaasarnernut pinerluffigineqartarnermullu persuttarneqarlutik pineqartarnerat allallu nunasiaataanermik tigumminnittut suliai eqqunngitsut taakkulu ingerlaqqittumik eqqumaffigineqarlutillu iliuuseqarfiginissaat, qulakkiissallugu politikikkut ajornartorsiutit pineqartunullu tunngaviusut pingaartillugit aaqqiivigineqarnissaat,

Annerusumik, attaveqaqqaalernermit Inuit nalaatarivaat nunasiaateqartunit naapertuilluanngitsunik annertuunik iliuuseqarfigineqarneq. Nunasiaataanerup kingunerisai annertoqaat ullumikkullu suli naapittarpagut nalaataqarnermit kingunerlutsitsinerit. Pisut taaneqartut misigisarpagut ataatsimoorfittut akersuunnitsigullu pissarsiarivagut nukissaq qaangiisinnaanerlu,

Nassuerutigalugu Inuttut pisinnaatitaaffiit akunnitsinni pingaartumillu uatsinnut sunniuteqartut Inuit ingerlatsinernut toqqaannartumik peqataatinneqarnissaannut pisinnaatitaaffeqarnerput, tamanna Naalagaafiit Peqatigiit Nunap Inoqqaavisa Pisinnaatitaaffii Pillugit Nalunaarutaanni, ILO-p Aalajangersagaani 169-mi nunallu tamalaat akornanni inuit pisinnaatitaaffii pillugit aalajangersakkani uppernarsarneqarluni.

Nalliuttorsiutigalugu maannamut Nunat Tamalaat Imavinni Angallanneq pillugu Suleqatigiiffianni siunnersortaanermik, nunat tamalaat akornanni silaannaap allanngoriartornera pillugu oqalliffimmi alaatsinaatsutut kiisalu Nunat inoqqaavisut Inuussutissat pillugit inuussutissalerisut naggorissaasullu aaqqissuussaannerat siullermeertumik inissisimaffigilerigut,

Ingerlateqqissallugu Inuit Issittormiut Peqqinnissaq Atugarissaarnissarlu Pillugit Ataatsimeersuarnermi iluatsittumi “Inuit inuusuttaasa kulturi aqputigalugu anersaakkut sanngisuunissaq imminullu toquttarnerup akiorniarniarnerani aqputit ataqatigiittuunerat” ukkatarisaat, aqputissiuussinerillu Inuit inuusuttaasa tarnikkut peqqissuunissamut, ilanngullugit Inuit peqqissuuniarnermi tarnikkut peqqissuunissamut aporfiit atugaasa, atuuttussanngortinneqarnissaat,

Nalliuttorsiutigalugu *siuttussatut piukkussat tassaasoq inuusuttunik siuttussanik piukkunnarsaanermik imallip iluatsittumik ingerlanera, inuusuttut peqataanerulernerinik nassataqartoq inuusuttullu siuttooqataanissaannut* iluitsutut inissittoq, sulinissami angusaqarfiulluartumillu toqqaannartumik suleqatigilernissaat aqputissiuunneqarmat,

Erseqqissarlugu naligiissumik ileqqorissaartumillu peqataatsitsineq pillugit kiisalu Nunat inoqqaavisa ilisimasaat pillugit aalajangersaanermi, polikikkiliornermi, ilisimatusarnermi, nalilersuinermi, nakkutilliinermit pilersaarutinut kiisalu naalakkersuinermi ilisimatitsissutigineqarnissaat piumasaqaataasut, taamaammat Inuit Issittormiut Naligiissumik ileqqorissaartumillu peqataatsineq pillugit Najoqqutassiaat tikilluaqquagut,

Nalliuttorsiutigalugu pilersinneqartoq ”International Inuit Business Association”, siunertaqartoq ataavartumik eqqortumillu Inuit najugaqarfiini annertusaanissap piviusunngortinneqarnissaanik, anguniarlugu Inuit Nunaanni imminut pilersorsinnaaneq annertusarneqassasoq. Taamaaliornikkut Inuit inuuniutaat pitsanngorsarneqassaaq taamalu Inuit Issittormiut Siunersuisoqatigiiffiani ilaasortat akunnerminni ukiumut ataasiarlutik naapittarnermikkut aningaasatigut annertusaaneq suleqatigiiffigissagaat Nunat tamalaat killeqarfii akimorlugit niuernikkut attaveqatigiinneq pilersillugu. Siunnerfiit taaneqartut Nunat tamalaat akornanni pilersaarusiornissaat piviusunngortinniarlugit, ICC -p sinniisorisai Kalaallit Nunaat Alaskalu Issittormiut Aningaasatigut Siunnersuisoqatigiivini akuutinneqarput.

Kingumut uppersarlugu nungusaataanngitsumik ingerlatsineq atuutissappat pingaartuusoq avatangiisit peqqissut, aningaasaqarneq pitsaasoq, kulturerput kiisalu inuusaaserput imminnut nammaqatigiinnissaat.

Isummat isummersuutillu qulaani nalunaarsukkat tunngavigalugit matumuuna:

1. ICC-p ukiuni 2018-miit – 2022-mut suliarisimasai pillugit nalunaarut **akuersaarparput** siunissamilu suliaasimasut tunngavigalugit tamarmik nangingneqarnissasut, inoqatitta siuttuisalu soqutigisamittut saqqummiussaata aallarniutigalugit aallunneqassasut kaammattuutigaarput,
2. **Qilanaaraarput** Julimi 2023-mi aallartitat kiinarsillutik ataatsimeersuarnissaat, tassani ICC suliaasa ingerlanerisa isummersorfigineqarnissaat, piffissami qaangiuttumi ineriartornerup isummersorfiginissaa, ICC-p sulinissaminut pilersaarutaasa ineriartorteqqinnissaat, Ilulissanit nalunaarutissaq ilanngullugu kiisalu ataatsimoornta ileqquttalu nalliuttorsiutiginnissaat,
3. **Nalunaarutigalugit** ukiuni 2022-imiit 2026-imut pingaarnertitat tassaasut, Aqutsilluarneq, Sillimaniarneq Inuillu Nunaat, Peqqissuseq Inuunerissaarnerlu, Oqaatsit Ileqqullu, Piniarneq Isumannaatsumillu inuussutissaqarneq, Issittup Imartaa Imaanilu Avatangiisit kiisalu Attaveqaasersuutitigut Amigaatit. Tamarmiulluta iliussissatut isumaqatigiissutigaaavut, makku naggueqatigiinnut Inunnut iluaqutaasussat.
4. **ICC peqquneqarpoq** suleqatigiissitaliornikkut aqutseriaatsiminik nalilersueqqissasoq ICC-p suliai pillugit ammanerusumik ingerlatsinissaq, akuutitsinerunissaq akutitsinerunissarlu, aammalu naggueqatigiit Inuit pingaartitaat pillugit angusaqarnerusinnaaneq siunertaralugit.
5. **ICC-mi siulersuisut peqquneqarput** ICC-p 2018-imi periusissiatut aalajangiussaaa siulleg pitsanngorsaqqullugu, nunat tamalaat akornanni maannakkut periarfissat nalilersornerisigut, sunniiniarnitsinni amigaataasut suussuserseqqullugit kiisalu periusissiamik ataatsimoorfiusumik suleqatigiiffiusumillu ineriartortitseqqullugit.
6. **ICC peqquneqarpoq** akornatsinni avammallu attaveqarnerit pitsanngorsarnerat nangeqqullugu, angusaqarfiusumik suleqatigiittuarnikkut kiisalu Circumpolar Waves podcast nangeqqullugu.
7. **ICC-p siulersuisui ilitsersorneqarput** Issittumi Siunnersuisoqatigiit, naggueqatigiit Inuit soqutigisaasa siuarsarniarneqarneranni, qanoq iluaqutigineqarsinnaanerit nangittumik nalilersuiffiqeqqullugu periusissiorfigeqqullugulu, aammalu ICC-p Issittumi Siunnersuisoqatigiinni immikkuullarissumik Aalajangersimasumik Peqataasartutut (Permanent Participant) inissisimanera nukittorsaqqullugu.

8. **ICC-p siulersuisui ilitsersorneqarput** Naalagaaffiit Peqatigiit (FN) suliniaqatigiiffiini, sullissiviini, immikkut sullissiviini, avalequtaani aammalu periuseqarfigisaanni naleqquttuni peqataasarneq nangeqqullugu, tamatumunnga ilanngullugu Naalagaaffiit Peqatigiit Attanneqarsinnaasumik Ineriartortitsineq pillugu 2030-imut Anguniakkat, Immikkut Nalunaaruteqartartut (Special Rapporteurs) toqqaannartumik attaviginerisigut Inuit inissisimanerat, pisinnaatitaaffii susinnaatitaanerallu siursaavigeqqullugit.
9. **Erseqqissarlugu** imartanik aqutsinermi malittarisassat Inunnit aallaaveqartariaqartut uagullu peqataatinnata pilersinneqarsinnaanngitsut. Assersuutigalugu Naalagaaffiit Peqatigiit Immat pillugit Isumaqatigiissutaat (UNCLOS) taamatullu Nunat Tamalaat Immat pillugit Kattuffiata Issittumi Malittareqqusaa (Polar Code) allallu uagut peqataatinnata pilersitaapput. Taamatut iliortarnerit maannga killeqartariaqarput – Pineqartilluta avaqqunneqartassanngilagut.
10. Ilisimatusartartut, naalakkersuineramik suliallit, naalakkersuisut allallu **kajumissaarneqassapput** Inuit nammineernissaminnut pisinnaatitaaffiinik ataqinneqqullugit tapersersoqqullugillu, Inuit Nunaanni sutigulluunniit ilisimatusarnikkut misissuinerneq Inuit nunaqqataasullu naligiimmik pissuserissaarlunilu peqataateqqullugit, suleqataanitsigut aalajangiinissamut paasissutissat pitsaanerpaat pissarsiarisinnaaqqullugit, Inuit atugaannut iluaqutaasumik.
11. **ICC peqquneqassasoq** Naligiissumik Ileqqorissaartumillu Peqataatitsineq pillugu Inuit Issittormiut Najoqqutassiaat (EEE) nunagisaminni nunallu tamalaat akornanni timalalniaqqullugit, taamaaliornikkut periutsit atuuttut allanngorteqqullugit; *pineqartilluta avaqqunneqaqqunata.*
12. Eqqarsaatigalugu, ullumikkut annertusiartortumik nunarsuatsinni pissaanillit kingumut Issittumi pissaaneqarniuteqqilerneranni, **ICC-mi siulersuisut peqquneqarput** misissueqqullugit qanorlu misissuinerup ingerlanneqarsinnaaneramik, aningaasalersorneqarsinnaaneramik, immikkut Inuit nammineersinnaanermik pisinnaatitaaffiitut innarliisinnaanerak sammineqassalluni, tassungalu ilaassalluni Naalagaaffiit Peqatigiit Nunat Inoqqaavisa Pisinnaatitaaffii pillugit Aalajangersagaannut (UNDRIP) naapertuuttumik pisoqarnerisoq.
13. **Siursaavigissallugit** maluginiartassallugillu Inuit meerartaasa pisinnaatitaaffii tassaasut; ilinniarnissamut, timikkut tarnikkullu peqqissuunissamut, angerlarfissaqarnissamut, kiffaanngissuseqarluni killilersugaananilu isummersinnaanermut, taamatullu inuit

pisinnaatitaaffitik naapertorlugit ikiorserneqarsinnaanermik neqeroorfigineqarsinnaanerannut. Tamatumunnga ilaapput Inuit oqaasiinik sumiorpaluutaannillu ilinniarsinnaatitaaneq, tamakku inuit pisinnaatitaaffi pillugit aalajangersagarpassuarni ilaapput, immikkullu Nunat Inoqqaavi Naggueqatigiillu pillugit Aalajangersakkami (ILO 169) ilaallutik. Meeqqanik kinguaassiutitigut atonerluineq aamma arnanik persuttaasarneq erseqqissumik isummerfigineqartariaqarput, tamatumalu malitsigisaanik Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit Aalajangersagaat naapertorlugit ingerlatsisoqarnissaa qulakkeerneqassaaq, Inuillu meerartaasa inuusuttuarartaasalu atugaat pillugit eqqumanerunissaaq.

14. **Naalackersuisunut kajumissaarutigalugu** Inuit akornanni tarnikkut nappaateqarneq ajornartorsiutaasoq, imminorlunilu toquttarnerit amerlaqisut eqqumaffigeqqullugit. Innuttaaqatigut suli annaajortorpavut, tamannalu Inuit Nunaanni tamani annertuunik alianartunillu kinguneqarpoq.
15. Siuttunngortussat inassuteqaataasa timitalernissaat, suliniutillu allat ataatsimoornermut, tapersersoqatigiinnermut, ataasiussutsimut pissutsinullu suliatsinnut ilusilersuisunut, inuusuttullu naalackersuinikkut sakkugineqarnerannut ussarnartorsiutit akerlilersussallugit, **neriorsuutigalugu**.
16. ICC-p siulersuisui **peqqullugit** Inuit aqqissuussamik innimiilliorfigineqartarnerisa eqqumaffigineqarnissaa, nunasiaateqanerullu kingunipiluunik qaangiiniarnermi nunagisami suliniutit tapersersoqqullugit, nunaqqatigiit qaangiiniarneranni, peqqissuuniarneranni inuunerissaarumanerannilu periutsinik pitsaasunik nassaarniaqqullugit.
17. **ICC-p siulersuisui peqqullugit** Inuit naalackersuisuisa ingerlatsiviini suliniutinik tapersersueqqullugit, nunallu immikkoortuini nunalu tamakkerlugu aqutsisut noqqaavigeqqullugit toqqaannartumik ilaasortavut suleqatigeqqullugit, periutsit naggueqatitsinnit ineriartortitat atoqqullugit, tunngaviumik naapertuilluartumillu kiffartuussinerit aningaasalersoqqullugit piviusunngorteqqullugillu, pingartumik isumannaatsuunissamut, sungiusarsinnaanermut kiisalu attaveqaasersuutitigut periarfissat inuiaqatigiinni pisariaqartinneqartut eqqarsaatigalugit.
18. Timitalimmik **tapersersoqqullugit** nunani ilaasortaasuni tamani Inuit oqaasiisa siuarsarneqarnissaannik suliniutit aammalu nunat tamalaat akornanni suleqataaqqulluta oqaatsivut nukittorsarumallugit. Immikkut eqqumaffigineqassaaq Naalagaaffiit Peqatigiit Nunat Inoqqaavisa Oqaasiinut ukiuni qulini (2022-2032) sammineqartussanngortitsinerat **peqataaffigissallugu**, Inuit suliaasa siuarsarneqarnerisigut aveqatigiissutigineqarnerisigullu, atorneqaqqullugit, nukittorsaqqullugit, pigileqqullugit kiisalu oqaatsitta sumiorpaluuterpassuisalu

tammatsaaliernerisigut, taamatullu Naalackersuisut kajumissaarlugit naalackersuinikkut timalersueqqullugit, pilersarusioqqullugit aningaasalersueqqullugillu atortussiorlutillu, atugassat kiffartuussinerillu Inuit oqaasii atorlugit pissariarinqarsinnaanissaat qulakkeequllugu.

19. **ICC-p siulersuisui peqqullugit** Inuit Ilinniartitaanerit pillugu Suleqatigiissitat aningaasalersorneqarnissaat isumageqqullugu, Suleqatigiissitat oqaatsitta sumiorpaluutillu siuarsarneqarnerat nangillugit sulisinnaaqullugit. Taamatut suliaqarnermi atuakkiat, nipilersukkat, isiginnaartitsineq, allanneq ileqqugullu nalliuttorsiuatigalugit ataatsimoornerit katerisitsinerillu allat ilanngullugit.
20. **Pisussaalluta** nerisaqarnikkut isumanaatsuuniarnitsinnik nammineersinnaanitsinnillu ulorianartorsioritsisut nunat tamalaat akornanni periarfissat naapertorlugit nungutissallugit, nerisaqarnikkut isumannaatsuunissaq aamma Nammineersinnaaneq pillugit suliat tunngavigalugit; Inuit Issittup Imartaani Pisuussutit pillugit suliummi kiisalu Alaskami Inuit Nerisaqarnikkut Oqartussaanerit pillugu Suliniut, suliniutillu allat Inuit aqutaat, kiisalu Inuit Wildlife Management Summit-imi takorluukkap angujartornissaa, Issittumi Inuit ataatsimoorlutik nerisaqarnitsigut, pissarsisinaanitta, agguaqatigiissinaanitta aqutsisinaanittaanerpullu anguniassallutigu.
21. **Naalackersuisutsinnut maluginiaqqullugu** Inuit nunaanni pisussaaffiit, neriorsuutit isumaqatigiissutillu piviusunngortinniarnernanni Inuit taakkulu ilisimasaat ilannguttaqqullugit, tamakkumi aalisarnermut isumannaatsunillu inuussutissaqarnissamut attuumammata, ilaanngullugu Issittup Imartaviani (Central Arctic Ocean) aqutaanngitsumik aalisaaqqusinnginermut isumaqatigiissut aammalu Northern Bering Sea Climate Resilience Area-mi isumaqatigiissummut assigusumik isumaqatigiittoqarsinnaanera, Inuit peqatigalugit.
22. **Pisussaalluta** "Coalition on Indigenous Peoples' Food Systems" Naalagaaffiit Peqatigiit Nerisaqarneq pillugu Ataatsimeersuartitsineranit pilersinneqartoq peqataaffigissallugu, allanillu iliuuseqassalluta piniarnermut, aalisarnermut allatigullu pinngortitamit iluaquteqarsinnaanermut pisinnaatitaaffivut illersussallugit qulakkeerlugillu.
23. **Uppernarseqqillugu** silap pissusaata allanngoriartorneranit kingunipilutsitsinnginnissaq naleqqussarnerlu pillugit suliniutit Inunnit ingerlanneqartut pingartinneqarmata, nunarsuarmioqativullu kajumissaarpagut silap pissusaata allanngoriartornerani equngasumik eqquisarnera iliuuseqarfigeqqullugu, Issittumi nammineerluta aalajangiisinaanermut pisinnaatitaaffitta ataqqinerisigut.
24. **Nangittumik sumiluunniit anguniassallugu** nunarsuatsinni naalackersuinikkut suliniaqatigiiffiit tamaasa aqutigalugit, kiassutsip annerpaamik 1,50 C⁰-nik

qaffassinnaanissaa aamma Inuit silap pissusaata allanngoriartorneranut tunngasutigut suliuiniutini pilersaarutinilu naligiittut peqataanissaat, sumiiffimmi, nunat immikkoortuini, nuna tamakkerlugu kiisalu nunat tamalaat akornanni.

25. **Erseqqissarlugu** Inuit Issittumi pinngortitamut ilaavissuummata. Nunarsuarmioqatitta paasisariaqarpaat avatangiisivut, pingaartumillu imartavut sikulu, nunarsuarmi kiassutsip aqunniarneqarnerani, uumasut assigiinngisitaarnerannut nunarsuarmioqatigiillu peqqissusaannut pingaaruteqarluinnarmata. Issittumi avatangiisit illersorneqartariaqarput Inuit suleqatiginerisigut.
26. Nangittumik Naalagaaffiit Peqatigiit Silap Allanngoriartornera Pillugu Nalunaarutaanik suliaqarnermut (UNFCCC), Parisimi Isumaqatigiisummut, COP-ini; FWG-mi, LCIPP-imi **peqataassalluni**, avatangiisit pillugit aqutsinermi, nalilersuinermi, aalajangiisarnerni periussionernilu Inuit aqutsisuunissaat, ilisimasaasalu atorineqarnissaat pingaartillugu.
27. Silap pissusaata allanngoriartorneranut naleqqussarnermut kingunerlutsitsinaveersarnermullu aningaasaliisoqarnissaata Inuit ingerlataannut **qulakkeernissaa**, taamalilluta masakkut siunissamilu ajornartorsiutissat taamatulu nunagisatsinni assigiinngisitsinerit qaangerniarnissaanut nukissaqarumalluta.
28. Naalackersuisut **kajumissaassallugit** nunat ineriartortut nunallu allat soqutigisaasa assigiinngitsuunerannik isumaqarneq kukkusuusoq paaseqqullugu, aningaasaateqarfimmillu, inoqarfiit silap pissusaanit sunnerneqarnerpaatut oqaatigineqartartunik G20-inullu ilaanngitsunik aningaasalersuisartunut assigusumik, naggueqatigiit Inuit pissarsiffigisinnaasaannik pilersitsisoqarsinnaaneramik suliniuteqaqqullugit kiisalu Global Environment Facility-mi aningaasalersukkamik nunat inoqqaavinut tunngasutigut sinniisoqalersinnaaneq anguniaqqullugu.
29. Inuit ilisimasaasa aalajangiisarnerni atorluarneqarnerunissaat **suliniutigissallugu**, sulinitsigut kajumissaarinitsigullu sumiiffitsinni, nunap immikkoortuani, nuna tamakkerlugu nunanillu tamalaanit ingerlanneqartut paasitinneqarnerisigut, silap pissusaanut tunngasutigut aqutsinikkut iliuseqarnermi, tamatumunnga ilaassalluni Inuit ilisimasaasa suliniarfinni assigiinngitsuni atorineqarnissaat soqutigisavut siuarsaavigiumallugit.
30. ICC-p IPCC-mi (Intergovernmental Panel on Climate Change) alaatsinaatutut inissisimamut **atorluaqqullugu**, tamatumunnga ilanngullugu Inuit ilisimasallit taakkulu pingaarutilimmik inissisimallutillu peqataanissaasa tapersorsorneqarnissaa qulakkeerneqarnissaalu, kiisalu Nunat Inoqqaavisa immikkut ilisimasallit aamma IPCC-mut Nunat Inoqqaavisa Ilisimasalittut Siunnersortaasa (Indigenous Peoples' Expert and Indigenous Knowledge Holder Advisory Body) nittarsaanneqarnissaat.

31. Sumiiffinni nammineerluni misissuinerit **tapersorlugit** Inuillu nakkutiginnittarnerminni periusaat atuarluaqqullugit.
32. Arsat qernertut (black carbon) annikillisinneqarnissaat pilersinneqartarnerisalu annikillisartuarnissaa **suliniutiguassavarput**, ilaatigut umiarsuit Issittumi angalasartut arsanik pilersitsisartunik ingerlateqarunnaariartornerisigut dieselimillu atuinerup annikillisarneqarnissaa, Issittumilu avatangiisit illersorniarlugit nukissiuutinik ataavartunik atuinerunissaq. Taamaliormi aningaasartuutaajumaartut uagut akilissanngilagut.
33. ICC-p siulersuisui **peqquneqarput** naggueqativut imartatsinnut, sikumut imaanilu avatangiisinut tunngasutigut erumassutaasinnaasut pillugit isumasioqatigiittarnerit nangeqqullugit, taamaaliornikkullu paasisat allannguiniarnermi atoqqullugit.
34. Naalagaaffiit Peqatigiit Immat Pillugit Isumaqatigiissutaat (UNCLOS) naapertorlugu inatsisitigut pituttuisuusumik, immani naalagaaffiit oqartussaaffiisa avataaniittuni (BBNJ), uumassusilinnik atuinermi illersuisussaataaneq peqataajuarnissamut **pisussaaffigaarput**, Nunat Inoqqaavisa pisinnaatitaaffiisa akuerineqarnissaat aamma Nunat Inoqqaavisa BBNJ-ip aaqqissuusaaanera naapertorlugu suleqatigiinnermi inissisimanerat illersussallugu.
35. **Qulakkiissallugu** Inuit sumiiffinnut illersukkanut isersinnaajuarnissaat, atuisinnaanissaat, piginnittuusinnaanerat, nakkutilliisinnaanerat aqutsisinnaanerallu, inooriaaserput, ileqquvut peqqinnartunillu nerisassaqarnerput, attatiinnarumallugu nungusaataannngitsumillu pisuussutinik iluaquteqarsinnaaqqulluta.
36. **Pisussaafigalugu** akornusersorneqarani killeqarfiit akimorlugit Canadap Kalaallillu Nunaata akornanni angalasinnaaneq, piniarnikkut periarfissat pitsanngorsarusullugit, soorlu Pikialasorsuaq pillugu Isumalioqatigiissitat taamatut inassuteqartut.
37. ICC-p siulersuisui **peqqullugit** qanoq iliornikkut, periutsitigut aningaasalersuinikkullu, inoqatitta inatsisitigut naalackersuinikkullu killilersorneqaratik Inuit Nunaanni tamani angalasinnaanerat najugaqalersinnaanerallu pillugit nalunaarusiortoqarsinnaanersoq saqqummersitassamik. Naalackersuisugut suleqatigalugit tamatuma piviusunngortinneqarsinnaanera, Inuit Nunaanni killeqarfiit akimorlugit angalasinnaaneq nunasisinnaanerlu inatsisitigut aalajangersorneqaaqqullugit.
38. **Isumaqatigalugu** Issittumi imaatigut angallannermi isumannaatsuunissaq pillugu oqallinnermut peqataajuarnissaq, tamatumunnga ilaallutik avatangiisit pillugit malittarisassat inassuteqaatillu imaani silaannarmilu mingutsitsinnermut tunngasut

umiarsuillu akornusersuisarnerat. Polar Code aamma Polar Code 2 timitalerneqarnissaat, Issittumi Siunnersuisoqatigiinnut peqataanerput aamma IMO-mi (International Maritime Organization) siunnersuisutut inissisimalernikuunerput iluaqutigalugit.

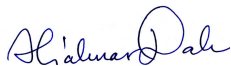
39. Naalackersuisuvut **kaammattorlugit** qanittumik suleqatigeqqulluta Inuit Nunaanni attaveqaasersuutitigut amigaatit aaqqiiviginiarneranni, nutaamik annertuumillu aningaasalersuisariaqarneq inuiaqatigiinni piginnaangorsaannermut, inissaqartitsineq, imeq kuuffiillu, imaatigut angallaneq, nukissiuuteqarneq, silaannakkut attaveqatigiinnikkut periarfissat, kiisalu peqqinnissakkut inooqatigiinnikkullu periarfissatigut pitsangorsaannikkut. Attaveqaasersuutitigut ineriartortitsineq inoqatitsinnit aqunneqarlunilu paasissutissiissutigisariaqarpoq, silatsinnut innarliisuunani, aningaasalersuinerlu aqqissuunneqartariaqarpoq Inuit akuusinnaaner at ajornarunnaarsillugu.

**Inuit Issittormiut Siunnersuisoqatigiiffianni Siulittaasup Siulersuisullu matumuuna
uppersarparaat**

**2022-mi Inuit Issittormiut Siunnersuisoqatigiiffiata Nalunaarutaa, Ataatsimeersuaqataasunit
tamanit akuerineqarmat,
14-nissaannik Inuit Issittormiut Siunnersuisoqatigiiffiata ataatsimeersuarnerani, Julip 21-anni
2022-mi**

Dalee Sambo Dorough, PhD
ICC Chair

Hjalmar Dahl, Vice Chair
ICC Greenland

Nuka Kleemann, Member
ICC Greenland

Monica Ell-Kanayuk Vice Chair
ICC Canada

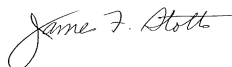
Lisa Koperqualuk, Member
ICC Canada

Liubov Taian, Vice Chair
ICC Chukotka

Elena Kaminskaya, Member
ICC Chukotka

Jim Stotts, Vice Chair
ICC Alaska

Vera Metcalf, Member
ICC Alaska